

Aan De bestuurders, CJG's, WIJ teams sociale teams- en gebiedsteams, onderwijsinstellingen, gecertificeerde instellingen, kinderopvangorganisaties en zorgaanbieders in de provincie Groningen

Van provinciale projectgroep provincie Groningen/ Groninger Gemeenten samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en MBO's provincie Groningen

Bijlagen Eén in het memo opgenomen. Contactadressen als aparte bijlage.

Datum 30 maart 2020

Ondersteuning aan Kinderen/Jongeren in een kwetsbare positie (JKP) in de coronacrisis"

Afstemming en samenwerking Groninger gemeenten onderwijs.¹

De maatregelen die nodig zijn om het coronavirus in ons land het hoofd te bieden, hebben grote gevolgen, ook voor kinderen/jongeren in een kwetsbare positie. Jongeren die thuis geen veilige basis hebben, jongeren die in open jeugdzorginstellingen verblijven, jongeren met psychische klachten of gedragsproblematiek of jongeren met een ernstige (meervoudige) beperking.

Samenvatting maatregelen in de regio

Stappenplan voor inzet ondersteuning

Bij de te zetten stappen geldt in het algemeen: gebruik de reguliere ondersteuning/zorgroutes zoals hieronder in de stappen 1 tot en met 3 worden aangegeven

1. Zoek eerst contact via de reguliere lijn school-ouder/leerling of sociaal team-ouder/leerling.
2. Volg per kind/jongere de reguliere zorg/ondersteuningsroutes zoals per school of regio is ingericht.
3. Bij vastlopen van alle routes: contact opnemen met het coördinatiepunt (zie onder) van de gemeente waar de leerling woonachtig is.

Let op: vergeet niet om casemanagers van kinderen/jongeren in het proces mee te nemen.

Gemeenteloket

Iedere gemeente heeft een coördinatiepunt indien de reguliere routes niet werken. Die coördinatiepunten staan per gemeente in een aparte bijlage.

Uitvoering gemeenten en onderwijs

Wij gaan ervan uit dat de opvang van een kind/jongere in goed overleg gaat; afstemming en samenwerking is cruciaal. *Opvang wordt alleen gerealiseerd in de noodzakelijke gevallen.* De regio op de uitvoering ligt bij de schoolbesturen en gemeenten.

Samenwerkingsverbanden voor po/vo en so/vso/sbo

De rol van de swv's is faciliterend en ondersteunend in het verbinden van partijen en verstrekken en/of ophalen van informatie. Daar waar stagnatie optreedt in de verbinding tussen school en gemeente (sociaal team en leerplicht²) over individuele casuïstiek kan er zoals gebruikelijk contact worden gezocht met de aan de school verbonden ECT-er. In het SWV PO kan er contact worden opgenomen met het management van het SWV

¹ Dit is de landelijke term zoals ook gebruikt in de kamerbrief

² Indien er geen schoolgang tot stand komt en de situatie door de school als zorgwekkend wordt beschouwd.

MBO

Het advies voor de MBO 's is om gebruik te maken van de structuur die er ligt: 'School als Wijk'. Daarnaast zijn er per MBO instelling de stagnatiemeldpunten. Via die structuur kan vlot de vestiging worden bereikt. De contactadressen daarvoor zijn te vinden via de link <http://www.vsvgroningen.nl/index.php?page=meldpunt-stagnatie-aanmelding>. Ook het MBO kan de coördinatiepunten van de gemeente bereiken indien er geen vordering wordt geboekt.

Kamerbrief 20 maart

Op 20 maart heeft de minister van OCW in een Kamerbrief³ samenvattend de volgende zaken aangegeven voor leerlingen in een kwetsbare positie: 'Scholen zijn als eerste aan zet om onderwijs op afstand te organiseren. Als scholen hierbij tegen praktische problemen aanlopen, kunnen zij zich melden bij de gemeente. In de brief van de minister aan de Kamer worden daarnaast de afspraken verduidelijkt die de sectorraden met OCW en de VNG hebben gemaakt voor drie groepen kwetsbare jongeren.

Samenvatting van de afspraken

1. Kwetsbare jeugdigen
De minister heeft bekendgemaakt dat met de VNG is afgesproken dat iedere gemeente een herkenbaar 'loket' opent voor vragen die scholen hebben op het vlak van onderwijs aan kwetsbare groepen'.
2. Leerlingen die thuis meer begeleiding nodig hebben
Voor deze groep is afgesproken dat de gemeenten, in nauw overleg met de scholen, het initiatief nemen om te identificeren voor welke kinderen extra maatregelen getroffen moeten worden en om deze maatregelen te realiseren.
3. Leerlingen voor wie thuis geen veilige basis is
Voor deze leerlingen blijft de leraar een belangrijke signaleringsfunctie hebben bij instanties als Veilig Thuis. Zeker nu zij al hun leerlingen niet meer in het dagelijks leven in het echt zien, vraagt de minister hen nadrukkelijk ook op afstand erop te letten of de kinderen in een veilige omgeving verkeren⁴. In specifieke gevallen kan in deze periode onder de regie van de gemeenten opvang, onderwijs en begeleiding buitenshuis georganiseerd worden. Zie ook <https://nvs-nvl.nl/nieuws/26-nieuws/2465-stappenplan-voor-scholen-bij-kindermishandeling-in-coronatiid>
4. Leerlingen die geen faciliteiten hebben voor onderwijs op afstand
Voor deze groep geldt dat ze bijvoorbeeld thuis geen laptop, computer of tablet tot hun beschikking hebben. SIVON heeft de opdracht gekregen om voor een bedrag van 2,5 miljoen euro zoveel mogelijk laptops aan te schaffen en te distribueren naar het onderwijsveld. (zie uitwerking overige zaken)
5. PO-VO overgang
Nu de eindtoets niet door gaat is het extra belangrijk is dat er een warme overdracht komt van het basisonderwijs naar het voorgezet onderwijs. Ook moet extra goed in de gaten worden gehouden of kinderen op het juiste niveau instromen. Het advies van de basisschool is bepalend voor de instroom van de leerlingen in het VO. Ouders die bezwaar willen maken tegen het advies kunnen dit bezwaar indienen bij de basis- / so- / sbo school.

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/20/kamerbrief-inzake-continuïteit-van-het-funderend-onderwijs-bij-maatregelen-tegen-het-coronavirus>

⁴ Bij zorgen blijft altijd de meldcode van kracht. En kan contact worden opgenomen met Veilig Thuis (0800- 2000).

Te nemen maatregelen en mogelijke oplossingen: wie doet wat?

Per onderdeel wordt in dit memo uitgewerkt wat de richtlijnen hiervoor zijn in de provincie Groningen.

Gemeenteloket

Iedere gemeente draagt zorg voor de invulling van de coördinatiefunctie.

Afstemming en samenwerking gemeenten en onderwijs

Wij gaan ervan uit dat de opvang van een kind/jongere in goed overleg gaat, de afstemming en samenwerking is cruciaal. Opvang wordt alleen gerealiseerd in *de noodzakelijke gevallen*. Uiteindelijk beslist de aangewezen regiehouder van de gemeente. De regie op de uitvoering ligt bij de schoolbesturen en gemeenten.

Samenwerkingsverbanden voor po/vo en so/vso/sbo

De rol van de swv's is faciliterend en ondersteunend in het verbinden van partijen en verstrekken en/of ophalen van informatie. Daar waar stagnatie optreedt in de verbinding tussen school en gemeente (sociaal team en leerplicht) over individuele casuïstiek kan er zoals gebruikelijk contact worden gezocht met de aan de school verbonden ECT-er. In het SWV PO kan er contact worden opgenomen met het management van het SWV.

Stagnatie meldpunten voor MBO

Het advies voor de MBO's is om gebruik te maken van de structuur die er ligt: School als Wijk. Daarnaast zijn er per MBO instelling de stagnatiemeldpunten. Via die structuur kan vlot de vestiging worden bereikt. De contactadressen daarvoor zijn te vinden via de link <http://www.vsvgroningen.nl/index.php?page=meldpunt-stagnatie-aanmelding>. Ook het MBO kan de coördinatiepunten van de gemeente bereiken indien er geen vordering wordt geboekt

Stappenplan voor inzet ondersteuning

Bij de te zetten stappen geldt in het algemeen: gebruik de reguliere ondersteuning/zorgroutes zoals hieronder in stap 1 en 2 wordt aangegeven. Bij stagnatie wordt pas stap 3 ingezet.

1. Eerst contact zoeken via de lijn school-ouder/leerling of sociaal team-ouder/leerling.
2. De reguliere zorg/ondersteuningsroutes zoals per school of regio is ingericht
3. Bij vastlopen van alle routes: contact opnemen met het coördinatiepunt (zie onder) van de gemeente waar de leerling woonachtig is.

Let op: vergeet niet om casemanagers van kinderen/jongeren in het proces mee te nemen.

Leerlingen die thuis meer begeleiding nodig hebben

In de provincie Groningen kennen we ondersteuningsroutes tussen gemeenten en onderwijs. In de provincie PO en VO de zorgroutes, specifiek voor VO Stad de AOJ structuur en in het MBO de School als Wijk. Deze huidige lijn rondom samenwerking kan ook nu worden doorgezet:

- In eerste instantie is de school aan zet om het contact over onderwijs ondersteunende vragen (op afstand) met de leerling/ouders/verzorgers te organiseren en op te pakken;
- Overige vragen rondom ondersteuning of het niet op gang komen van schoolse activiteiten in de thuissituatie kunnen via de gemeente en of RMC/leerplicht worden opgepakt;
- De gemeente/leerplicht kan de school bevragen op de gepleegde inzet vanuit de school;
- In samenspraak met betrokken deskundigen zorg/ondersteuning binnen school en gemeente kan de ondersteuningsbehoefte worden vastgesteld.
- Als er stagnaties ontstaan wordt het coördinatiepunt binnen de gemeente ingeschakeld en/of kan het samenwerkingsverband worden betrokken (ECT als het gaat om VO). Voor het MBO ligt de School als Wijk structuur in die lijn.

Leerlingen voor wie thuis geen veilige basis is

In specifieke gevallen kan in deze periode onder de regie van de gemeenten opvang, onderwijs en begeleiding buitenshuis georganiseerd worden. De minister heeft aangegeven dat het is toegestaan om kwetsbare kinderen/jongeren en kinderen/jongeren uit kwetsbare gezinnen op te vangen op school of opvang. Zie ook <https://nvs-nvl.nl/nieuws/26-nieuws/2465-stappenplan-voor-scholen-bij-kindermishandeling-in-coronatieid> Voor deze groep is landelijk afgesproken (zie de Kamerbrief) dat de gemeenten, in nauw overleg met de scholen, het initiatief nemen om te identificeren voor welke kinderen extra maatregelen getroffen moeten worden en om deze maatregelen te realiseren.

We kunnen deze kwetsbare jongeren in twee groepen indelen:

1. Kinderen/jongeren in een kwetsbare gezinssituatie; deze groep kinderen/jongeren zou baat hebben bij een opvang zoals dat ook geregeld is voor de kinderen/jongeren van ouders met een vitaal beroep. Door opvang te realiseren willen we preventief inzetten op het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Ouders en kinderen/jongeren worden ontlast waardoor de kans op spanningen thuis kleiner wordt. Deze groep kan goed gecombineerd worden met de nu al bestaande opvang op scholen/kinderopvang.
2. Kwetsbare kinderen/jongeren die nu noodgedwongen thuiszitten; deze groep kinderen/jongeren heeft een duidelijke ondersteuningsbehoefte en/of kampen met een stoornis of psychische problemen. Vaak is hulpverlening reeds betrokken maar de inzet hiervan is er, door de coronacrisis, anders uit komen te zien. Deze kinderen/jongeren hebben een ander opvangaanbod nodig dan wat er nu op scholen/kinderopvang geboden wordt. Hier zal het om een combinatie van onderwijs en zorg moeten gaan, afgestemd op hun ondersteuningsbehoeften. Voor kwetsbare kinderen/jongeren geldt dat er een zo'n best mogelijk passende manier wordt gevonden voor opvang aansluitend bij de behoeften van het kind / de jongere.

Rollen en taken

In bijlage 1 zijn de rollen en taken uitgewerkt tussen gemeente en onderwijs ten aanzien van kinderen/jongeren in kwetsbare positie.

Coördinatiepunt

Wanneer er door de complexiteit van de casuïstiek zich toch problemen of vragen voordoen, dan kan er contact worden opgenomen via het coördinatiepunt van de gemeente. Het coördinatiepunt kan indien nodig het samenwerkingsverband betrekken bij stagnaties .

Uitwerking overige zaken

Leerlingen die geen faciliteiten hebben voor onderwijs op afstand

De verwachting op basis van navraag bij de scholen is dat het niet beschikken over een device of een netwerkverbinding dit nauwelijks voorkomt. De meeste scholen hebben dit inmiddels geregeld. Voor het PO kan het zijn dat er nog vragen ontstaan als scholen alsnog zullen overgaan op digitaal aanbod.

Signalen/vragen vanuit het onderwijs

Scholen kunnen in eerste instantie met de ouders/verzorgers/leerling onderzoeken of er mogelijkheden zijn tot het uitlenen van een device. Mocht dit niet mogelijk zijn wordt er door de school geschakeld met het coördinatiepunt van de gemeente om een apparaat (laptop) en netwerkverbinding beschikbaar te kunnen stellen. Nb. O.a. KPN heeft aangegeven deze verbinding snel te kunnen regelen in dit soort situaties.

Scholen kunnen in eerste instantie met de ouders/verzorgers/leerling onderzoeken of er mogelijkheden zijn tot het uitlenen van een device. Mocht dit niet mogelijk zijn wordt er door de school geschakeld met het coördinatiepunt van de gemeente om via de gemeente op korte termijn een apparaat (laptop) en netwerkverbinding beschikbaar te kunnen stellen. Nb. Dit kan via oa stichting leergeld, verzoek dit achteraf te doen en vast een apparaat en netwerk beschikbaar te stellen.

Signalen/vragen vanuit jeugdhulppartners /ouders/verzorgers/voogden

De gemeente kan hiervoor contact opnemen met de contactpersoon van de school om te toetsen of de afstemming met de school hierop heeft plaatsgevonden en die niet tot een oplossing heeft geleid.

Crisisfonds voor kwetsbare kinderen

Dit fonds is bedoeld

- Thuiswonende kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel
- Kinderen in gezinshuizen, instellingen en pleeggezinnen
- Kinderen in de maatschappelijke opvang, vrouwenopvang of AZC's

Er zijn vouchers voor online winkels beschikbaar die bijvoorbeeld besteed kunnen worden aan:

- Middelen om het schoolprogramma te kunnen volgen en (digitaal) contact te kunnen hebben met vrienden
- Spelletjes en spelmateriaal (voor binnen en buiten)
- Andere materialen waarvan jij als hulpverlener inschat dat deze het kind helpen in de crisissituatie

Kijk op: <https://www.huiselijkgeweld.nl/actueel/nieuws/2020/03/24/crisisfonds-voor-kwetsbare-kinderen-thuis>. De aanvraag kan worden gedaan door geregistreerde (jeugd)professionals.

PO-VO overgang

In zijn brief geeft de minister ook aan dat het, nu de eindtoets niet door gaat, het extra belangrijk is dat er een warme overdracht komt van het basisonderwijs naar het voorgezet onderwijs. Ook moet extra goed in de gaten worden gehouden of kinderen op het juiste niveau instromen. Het advies van de basisschool is bepalend voor de instroom van de leerlingen in het VO. Ouders die bezwaar willen maken tegen het advies kunnen dit bezwaar indienen bij de basis- / so- / sbo school.

- Er is provinciaal PO-VO beleid, momenteel wordt er provinciaal afgestemd (schoolbesturen en swv's) hoe wordt geïnformeerd over eventuele aanpassingen/bijzonderheden. Binnenkort daarover meer
- Bij stagnaties in de overstap PO-VO kunnen ouders/verzorgers/scholen terecht bij de ECT-ers van de samenwerkingsverbanden.

Zie ook Stand van zaken onderwijs op afstand in het PO, SO, SBO, V(S)O, MBO (bron PO raad en VO raad) <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/veelgestelde-vragen/>

Zie ook <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/coronavirus-en-de-gevolgen-voor-passend-onderwijs/> over corona en de gevolgen voor leerlingen met een (extra) ondersteuningsbehoefte. De helpdesk is bereikbaar voor antwoorden op vragen over de huidige situatie en de gevolgen voor passend onderwijs. Zij stemmen deze vragen af met de Inspectie van het Onderwijs en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Vragen zijn te stellen aan Marlies Peters (PO) via 06-13 96 5059 en Karin Loggen (VO) via 06-13 63 49 11 of via de mail steunpuntpassendonderwijs@vo-raad.nl

Bijlage 1 – Rollen en taken gemeenten en onderwijs

Rollen en taken gemeenten en onderwijs ten aanzien van jongeren in kwetsbare positie.	
Samenwerking jongeren/ouders/verzorgers/(gezins)voogd)	
De jongere/ouder/verzorger/voogd wordt ten allen tijde betrokken en indien de leerling een indicatie heeft voor Jeugdhulpverlening wordt ook die meegenomen in het overleg.	
Is opvang, onderwijs of begeleiding voor JIKP toegestaan? Passen deze ook binnen de aanwijzing van de minister?	Ja. De aanwijzing van de minister aan de Veiligheidsregio's wordt hierop aangepast, dan wel er volgt een aanvullende aanwijzing. Bij de afweging of kinderen buitenshuis moeten worden opgevangen worden altijd de richtlijnen van het RIVM in acht genomen. Alleen als het echt nodig is en er geen andere oplossing is kunnen kinderen worden opgevangen. Besef dat dit onzekere tijden zijn en dat de situatie door het kabinet van dag tot dag bekeken wordt. Het kan dus zijn dat de richtlijnen op korte termijn weer aangepast worden.
Wat is de rol van de gemeente bij het bieden van opvang, onderwijs en begeleiding voor kwetsbare kinderen?	De gemeente heeft een coördinerende rol. Gemeenten, onderwijs en zorgpartners hebben zicht in hun klantenbestand op mogelijk kwetsbare kinderen, die behoefte hebben aan opvang, onderwijs en begeleiding. Daarnaast moet de gemeente in overleg met onderwijs bepalen welke kinderen wel en niet opvang, onderwijs en begeleiding krijgen op basis van signalen van scholen en houders kinderopvang, Veilig Thuis en wijkteams en andere jeugdhulpverwijzers .
Wie beslist of een jongere recht op opvang heeft	Wanneer er hulpverlening betrokken is bij een gezin beslist de regiehouder of een kind recht op opvang heeft. De regiehouder overlegt dit met het gezin en stemt dit intern af met de gedragswetenschapper en de school van inschrijving/kinderopvang. Wanneer er geen regiehouder bekend is. Dit kan zijn doordat de beschikking bijvoorbeeld is afgegeven door huisarts, of het sociaal team, cjb- of gebiedsteam de regie heeft overgedragen aan een hulpverleningsinstantie wordt door de hulpverleningsinstantie of het onderwijs contact opgenomen met de contactpersoon van de gemeente. Zij stellen een (tijdelijke) regiehouder aan.
Afstemming onderwijs en gemeente	De regiehouder neemt contact op met de contactpersoon van het schoolbestuur of opvangorganisatie over de mogelijkheden tot opvang van de jongere zodat in samenwerking opvang kan worden georganiseerd in de gemeente voor leerlingen van 0-14 jaar. Wanneer er geen hulpverlening betrokken is kan ook de school of de opvangorganisatie mogelijkheden voor opvang bespreekbaar maken met het gezin. Zij nemen hierover eerst, ter afstemming, contact op met het cjb, sociale team.
Hoe zit het met de kosten?	Ook de extra opvang voor JIKP gebeurt zoveel mogelijk "om niet", dan wel iedere organisatie draagt zijn eigen kosten. Waar nodig neemt de gemeente extra kosten voor haar rekening. Wij adviseren gemeenten dit goed te administreren en overleggen in een later stadium met het De VNG overlegt met het Rijk over vergoeding hiervan.

Moet B&W een expliciet besluit nemen voor de opvang, onderwijs of begeleiding van kwetsbare kinderen?	De veiligheidsregio's geven gemeenten de opdracht om maatwerk te organiseren voor JIKP, conform de landelijke lijn van OCW. In de huidige (Grip 4) situatie zijn alle opdrachten van de Veiligheidsregio direct van toepassing en is een aanvullend besluit van de gemeente niet nodig.
Voor welke kinderen wordt de aanwijzing van de minister aan de Veiligheidsregio's uitgebreid? Welke kinderen vallen daaronder?	Het gaat hier niet om specifieke doelgroepen. Er wordt maatwerk gevraagd voor kinderen voor wie thuis geen veilige basis is. Hierbij vindt er afstemming plaats met de school, opvang, U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan kinderen met psychische problemen, of kinderen in een situatie met huiselijk geweld of kindermishandeling. Denk ook aan kinderen waar door het wegvallen van bijvoorbeeld ambulante hulpverlening grote risico's in beeld komen. Zie hiervoor ook de brief van de Minister van OCW van 20 maart, waarin dit wordt toegelicht.
Waar moeten ouders van kwetsbare kinderen zich melden?	Deze ouders kunnen aangeven bij de opvang of school dat zij noodzaak zien voor opvang, onderwijs en begeleiding voor hun kind(eren). De kinderopvang of school stemt dit af met de gemeente.
Waar moeten, Veilig Thuis en wijkteams en andere jeugdhulpverleners zich melden?	Deze professionals kunnen aangeven bij de opvang of school dat zij noodzaak zien voor urgente opvang, onderwijs en begeleiding voor kind(eren) in onveilige thuissituaties. De kinderopvang of school stemt dit af met de gemeente. Deze coördineert het proces, en stemt af met de betrokken partners vanuit onderwijs en zorg (waar nodig ook met het SWV of ECT van het SWV) en bepalen in overleg voor welke kinderen er op basis van de aangepaste aanwijzing van de minister aan de Veiligheidsregio's plaats is.
Betekent dat dat opvang, onderwijs en begeleiding van kwetsbare kinderen in de huidige noodopvang mag plaatsvinden?	Ja, dat is een mogelijkheid, maar het gaat om maatwerk. Oplossingen kunnen ook gevonden worden in een ander setting (bijvoorbeeld een school of behandellocatie wordt in uitzonderlijke gevallen een locatie voor JIKP waar zij kunnen worden opgevangen).